

KONS. REST. POSEG NA STRANSKEM OLTARJU iz cerkve sv. Helene v Podpeči pri Črnem Kalu

V cerkvi sv. Helene v Podpeči pri Črnem Kalu je bil v letu 2021 opravljen konservatorsko restavratorski poseg na stranskem oltarju. Pestra preteklost cerkve in njene opreme zajema tudi razstavev treh zlatih oltarjev z začetka 17. stol. na posamezne kose, ki so od leta 1964 dalje na različnih lokacijah čakali obnovo. V letu 2015 je bila izvedena začasna postavitev nerestavriranega glavnega in enega od stranskih oltarjev v cerkvi.

Poseg na stranskem oltarju je sledil obnovi glavnega oltarja leta iz 2020, zato smo bili s problematiko dela že dobro seznanjeni. Tako kot na glavnem oltarju, so nas tudi na stranskem pričakali posamezni kosi močno poškodovanega nosilca in težko odstranljivih preslikav. Poleg poškodovanosti lesa zaradi lesnih škodljivcev do stopnje statične ogroženosti, so se poškodbe kazale v mnogih razpokah, prelomih, odlomljenih delih, manjkajočih elementih in okrasnih letvicah ... Glede na odločitev, da bo restavriran samo eden od dveh stranskih oltarjev, smo uporabili nekaj manjkajočih okrasnih letev in rezbarjenega okrasja z drugega oltarja. Odstranili smo nekaj neustreznih elementov, ki so bili dodani med obnovo v preteklosti ter rekonstruirali še zadnje manjkajoče dele. Težko odstranljive preslikave smo odstranjevali mehansko s pomočjo vročega zraka ter s toplimi in topilnimi geli. Očiščeno površino smo utrdili, nadaljevali z dopolnjevanjem poškodb nosilca ter dopolnjevanjem poškodb podloge. V največji meri smo se trudili ohraniti originalno barvno plast in pozlato ter dopoljevati in retuširati samo poškodovane površine. Osvežili smo dobro ohranjene rdeče lazure na zlatu, barvno plast smo zaščitili s tankim slojem laka.

Osrednji del stranskih oltarjev sta dopolnjevali sliki na platnu, ki sta danes izgubljeni. Od ohranjene fotodokumentacije je bilo mogoče pridobiti samo črno beli fotografiji oltarjev, ki sta ponujali zelo omejene možnosti prezentacije prvotnega stanja oltarja. Odločili smo se, da v osrednji del vstavimo kopijo, na Forex® ploščo natisnjene posnetke slike. Slabo kvaliteto fotografije smo izravnavali z retušami, nanesli smo zaščitno plast laka.

Za postavitev oltarja je bila po meri izdelana masivna lesena konzola, pritrjena na steno.

Slika 1: Oltar pred posegom.

Slika 2: Oltar po končanem konservatorsko-restavratorskem posegu.

Slika 3: Fotografija iz dokumentacije ZVKDS OE Piran, na kateri je še ohranjena oltarna slika.

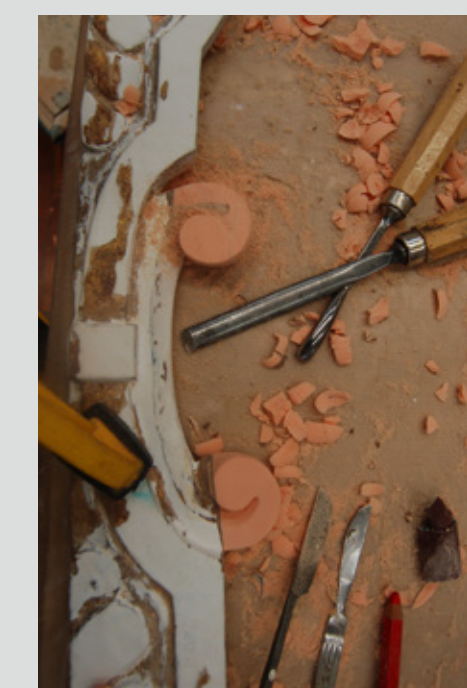
Slika 4: Detajl stanja pred posegom.

Slika 5: Detajl spodnje predele, med postopkom odstranjevanja preslikav.

Slika 6: Čiščenje in utrjevanje posameznih kosov.

Slika 7: Dopolnjevanje manjkajočih delov nosilca.

1. stanje pred posegom

2. površina po odstranitvi preslikav ter utrjevanju

3. po dopolnjevanju manjkajočih letvic ter grundiranju

4. po posegu

Slike 8-11: Izbran detajl v različnih postopkih kons.-rest. posega.

Slika 12: Manjša kipa svečenoscev pred posegom.

Slika 13: Kipa po postopku dopolnjevanja pozlate. Pri sondiranju slikovnih plasti je bila odkrita dobro ohranjena pozlata ter z rdečo lazuro naslikani rastlinski vzorci.

Slika 14: Regeneracija rdeče lazure.

Slika 15: Detajl po posegu.

Sodelavci:
Nuška Dolenc Kambič, Nadja Podboj ter Nuša Saje, vse ZVKDS RC,
Ana Strašek, študentka ALUO, Mizarstvo Janez Novak, s.p.